

Die ehemalige Grafschaft Glatz, während des Mittelalters Nahtstelle zwischen Polen und dem Herrschaftsgebiet der böhmischen Přemysliden, wurde später Bestandteil des Königreichs Böhmen und ging mit diesem 1526 in die Hände des Habsburgerreiches über.

Mit der Eroberung Schlesiens durch Friedrich II. wurde das Bergland 1742 der preußischen Provinz Schlesien angeschlossen und durch seine zahlreichen Heilbäder bald darauf als „Gesundbrunnen Deutschlands“ überregional bekannt. Landschaftsprägend waren jedoch vor allem die mehr als sechzig Schlösser und Herrenhäuser, deren jahrhundertealte Ensembles mit weitläufigen Wirtschaftshöfen und Parkanlagen sowohl ökonomische und gesellschaftliche Bezugspunkte der dörflichen Bevölkerung waren.

Mit dem Ende des Zweiten Weltkriegs und dem Übergang Schlesiens an Polen wurde dieser kulturellen Kontinuität durch den nahezu vollständigen Bevölkerungsaustausch eine Zäsur gesetzt, die sich auch im Umgang mit der Architektur des Adels niederschlug. Viele dieser Bauten, soweit sie nicht durch staatliche Einrichtungen weitergenutzt wurden, verfielen oder wurden beseitigt. Spätestens jedoch seit der politischen Wende in Osteuropa ist sowohl bei den zuständigen Behörden als auch in der Bevölkerung des Landes eine deutliche Kehrtwendung zu spüren, die diesem gemeinsamen kulturellen Erbe von Deutschen und Polen wieder neue Überlebenschancen eröffnet.

Die Wanderausstellung, entstanden in deutsch-polnischer Zusammenarbeit, illustriert sieben Jahrhunderte Adelsgeschichte einer der bemerkenswertesten Regionen Schlesiens. In thematischen Exkursen werden verschiedene Aspekte zur Architektur der Schlösser, ihrer Auftraggeber und ihrer heutigen Bedeutung für die Kulturlandschaft beleuchtet. Zudem werden etwa dreißig ausgewählte, in Kurzbiographien beschriebene und mit historischem und aktuellem Bildmaterial illustrierte Adelssitze vorgestellt.

zapomniana *Arkadia*

*Pałace i parki
dawnego Hrabstwa
Kłodzkiego*

WYSTAWA PRZYGOTOWANA PRZEZ
MONUMENTA SILESIAE E. V., GÖRLITZ

ein vergessenes *Arkadien*

*Schlösser und Parkanlagen der
ehemaligen Grafschaft
Glatz*

EINE AUSSTELLUNG VON
MONUMENTA SILESIAE E. V., GÖRLITZ

IN KOOPERATION MIT

MUZEUM ZIEMI KŁODZKIEJ, KŁODZKO

WOJEWÓDZKI URZĄD OCHRONY ZABYTKÓW WE WROCŁAWIU, DELEGATURA WAŁBRZYCH

MIT FREUNDLICHER UNTERSTÜTZUNG VON

SCHLESISCHES MUSEUM, GÖRLITZ

JOHANN-GOTTFRIED-HERDER-INSTITUT MARBURG

KULTURFORUM OSTDEUTSCHE GALERIE, REGENSBURG

Die Ausstellung wurde gefördert mit Mitteln des Sächsischen Staatsministeriums des Innern und des Kulturreferenten für Schlesien.

Wystawa została wsparta ze środków Saksońskiego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych oraz Referenta ds. kultury Śląska.

Dawne Hrabstwo Kłodzkie, w okresie średniowiecza miejsce na styku ziem polskich i terenów będących pod władzą czeskich Przemysłidów, było częścią Królestwa Czeskiego. W 1526 wraz z nim weszło w skład Rzeszy rządzonej przez Habsburgów. Po podbiciu Śląska przez Fryderyka II w roku 1741 ta górzysta kraina została włączona do pruskiej Prowincji Śląska. Dzięki wielu tryskającym tu źródłom mineralnym zasłynęła wkrótce, poza granicami regionu, jako „uzdrowisko Niemiec”.

O charakterze pejzażu Hrabstwa zdecydowały jednak tutejsze pałace oraz dwory, których liczba przekroczyła sześćdziesiąt. Ponad stuletnie zespoły dworskie i pałacowe, z obiektami gospodarczymi oraz parkami, stanowiły dla mieszkańców okolicznych wiosek miejsca pracy i egzystencji. Koniec II wojny światowej, włączenie Śląska do Polski oraz prawie całkowita wymiana mieszkańców regionu, stanowi cezurę w jego kulturowej ciągłości. Przejawiało się to także w stosunku nowych mieszkańców do zastanej tu architektury szlacheckiej. Wiele budowli, jeśli tylko nie były użytkowane przez jednostki państwowe, niszczało bądź zostało rozebranych.

Od czasu zmian politycznych w Europie Wschodniej, daje się również odczuć zmianę nastawienia do tutejszych zabytków nie tylko wśród właściwych urzędów, ale i mieszkańców regionu, co stwarza szansę na ratowanie i zachowanie wspólnego, niemieckiego i polskiego, dziedzictwa kulturowego.

Niniejsza wystawa objazdowa, powstała w kooperacji niemiecko – polskiej, przedstawia siedem wieków historii szlachty, zamieszkującej jeden z najciekawszych regionów Śląska. W kilku tematycznych blokach przybliży różne aspekty zagadnienia dotyczące: architektury zespołów pałacowych, ich fundatorów i budowniczych oraz współczesnego znaczenia dla krajobrazu kulturowego Ziemi Kłodzkiej.

W krótkich biografiach zaprezentowanych zostanie około trzydziestu wybranych siedzib szlacheckich. Temat zobrazują archiwalia oraz współczesny materiał ilustracyjny.

WSPÓŁPRACA:

MUZEUM ZIEMI KŁODZKIEJ, KŁODZKO

WOJEWÓDZKI URZĄD OCHRONY ZABYTKÓW WE WROCŁAWIU, DELEGATURA WAŁBRZYCH

PRZY UPRZEJMYM WSPARCIU

SCHLESISCHES MUSEUM, GÖRLITZ

JOHANN-GOTTFRIED-HERDER-INSTITUT MARBURG

KULTURFORUM OSTDEUTSCHE GALERIE, REGENSBURG

